

Vastaus kuntalaisaloitteeseen: Vapautetaan Palokin kosket ja pelastetaan Saimaan uhanalaiset lohikalat

KH 17.11.2025 § 456
813/00.03.01.03/2024

Valmistelija

Vs. hallintojohtaja-kaupunginlakimies Roosa Aaltonen
roosa.aaltonen@savonlinna.fi, p. 050 401 7788

Selostus

Savonlinnan kaupunki on 28.6.2025 vastaanottanut kuntalaisaloitteen nimeltä *Vapautetaan Palokin kosket ja pelastetaan Saimaan uhanalaiset lohikalat* Kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta. Aloitteen on allekirjoittanut yhteensä 40 henkilöä, joista 25 on Savonlinnan kuntalaisia. Aloite on nähtävillä kokonaisuudessaan Kuntalaisaloite.fi -palvelussa: [Vapautetaan Palokin kosket ja pelastetaan Saimaan uhanalaiset lohikalat! - Kuntalaisaloitepalvelu](#).

Kuntalaisaloitteen perustelu- ja johdanto-osassa käydään läpi Palokin voimalaitoksen historiaa sekä sen vaikutusta erittäin uhanalaisten taimenen ja Saimaan järvilohen lisääntymiseen. Edelleen aloitteessa käydään läpi valtiovallan tahtotila koskien vapauttamisessa, joka ilmenee Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmasta.

Kuntalaisaloitteen allekirjoittaneet vaativat, että Savonlinnan kaupunki ohjeistaa edustajiaan Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoelimissä tukemaan ratkaisua, jossa voimalaitoksen myynti valtiolle toteutetaan avoimesti ja vastuullisesti, realistisella markkinahinnalla, joka määräytyy riippumattoman arvioinnin perusteella. Hinnan määrittämisessä voidaan käyttää vertailukohtana aiempia voimalaitoskauppoja tai hyväksyä Suomen valtion tekemä ostotarjous, joka perustuu vastaavaan hinnan määrittämiseen.

Allekirjoittaneet vetoavat, että kuntapäätäjien on toimittava kansalaisten tahdon ja luonnon etujen mukaisesti. Palokin koskien vapauttaminen ja Saimaan järvilohen pelastaminen on yksi aikamme ja alueemme tärkeimmistä vesiluonnon suojeluhankkeista.

Vastaava kuntalaisaloite on pantu vireille kaikissa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n omistajakunnissa: Heinävesi, Iloanta, Joensuu, Juuka, Kaavi, Kitee, Kontiolahti, Kuopio, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä, Savonlinna, Tohmajärvi ja Tuusniemi.

Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 85 §:n mukaan aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Koska aloitteen tarkoittamassa asiassa on kyse kaupungin omistajaohjauksesta ja kaupungin kannan antamisesta kaupunkia edustaville tahoille Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n

toimielimissä, on kaupunginhallitus toimivaltainen viranomainen käsittelemään aloitteen.

Vastaus kuntalaisaloitteeseen

Toimivalta Palokin voimalaitosta koskien on Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:llä (PKS). 45 % PKS:n omistuksesta on toimialueen 17 kunnalla. Savonlinnan kaupunki on yksi näistä energiayhtiön useista kuntaomistajista. Savonlinnan kaupungin omistusosuus PKS:stä on 0,11 %.

PKS:n suurin omistaja on Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy (Holdingyhtiö), joka omistaa PKS Oy:stä 54,2 %. Holdingyhtiö on perustettu vuonna 2000 hoitamaan kuntaomistajien omistajapolitiikkaa PKS:ssä. Savonlinnan kaupungin omistusosuus holdingyhtiöstä on 0,22 %. Holdingyhtiön ohjaus jakaantuu yhtiökokouksen, hallintoneuvoston, hallituksen ja operatiivisen johdon välillä.

Savonlinnan kaupunki siten omistaa suoraan PKS:n osakkeita sekä on sen välillisenä omistajana Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n kautta, jonka hallintoneuvostossa kaupungilla on edustajansa. PKS:n suurimman omistajan, Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n, hallintoneuvosto käyttää keskeisintä omistajan toimivaltaa PKS:ssä. Savonlinnan kaupungin omistukseen perustuva äänivalta sekä PKS:ssä että Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ssä on marginaalisen pieni, vain alle prosentin molemmissa. Savonlinnan kaupungin näkökulmasta yhtiöiden taloudellinen merkitys ja painoarvo kaupungin talouteen on melko vähäinen yhteenlasketun omistusosuuden ollessa pieni: vuodelta 2024 kaupunki on saanut osinkotuottoja PKS:ltä ja holdingyhtiöltä yhteensä 10.480 euroa.

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on [21.2.2024 § 35](#) vastannut aikaisempaan Palokin koskien vapauttamista koskevaan valtuustoaloitteeseen. Vastauksena aloitteeseen lautakunta on todennut, ettei asia ole miltään osin Savonlinnan kaupungin hoidettavissa, mutta kaupunki voi kuitenkin ilmaista tukensa asialle sekä että Palokin koskien vapauttaminen olisi yksi merkittävimmistä toimenpiteistä, joilla edistettäisiin uhanalaisten arvokalojen luontaista lisääntymistä Saimaan alueella.

PKS:n 13.3.2025 julkaiseman [tiedotteen](#) mukaan Palokin vesivoimalaitoksen peruskorjaus valmistuu loppuvuodesta 2025. PKS:n pohjoiskarjalaiset omistajakunnat ovat [huhtikuussa 2025](#) pyytäneet yhtiötä käynnistämään neuvottelut valtioneuvoston kanslian kanssa Palokin voimalaitoksesta. Kunnat pyysivät tuolloin PKS:ää tekemään tekemään tarvittavat lisäselvitykset jatkoneuvottelujen pohjaksi, mm. arviota Palokin voimalaitoksen arvonnäilytyksestä ja siihen liittyvistä epävarmuustekijöistä, kuten sähkömarkkinoiden kehityksestä, lainsäädännöstä ja muista keskeisistä Palokin voimalaitokseen kohdistuvista toimintaympäristön

muutoksista. PKS:n 10.11.2025 julkaiseman [tiedotteen](#) mukaan Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikkö ja PKS ovat käyneet neuvotteluita kesän ja alkusyksyn 2025 aikana Palokin voimalaitoksen tulevaisuudesta. Tiedotteen mukaan PKS on neuvotteluissa esittänyt vaihtoehtoista ratkaisua (ns. Nälönvirta -vaihtoehto).

Savonlinnan kaupunki pitää Palokin koskien vapauttamista ja Saimaan järvilohen pelastamista erittäin tärkeänä vesiluonnon suojeluhankkeena, kuten rakennus- ja ympäristölautakunta on päätöksessään 21.2.2024 § 35 todennut. Kaupunki kuitenkin toteaa, että sen omistusosuus PKS Oy:ssä ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ssä on hyvin pieni, eikä kaupungilla ole tosiasiallista vaikutusvaltaa päätöksenteossa. Savonlinnan näkökulmasta tarkasteltuna voimalan taloudellinen merkitys ja painoarvo on melko vähäinen kaupungin yhteenlasketun omistusosuuden ollessa pieni. Kaupunki kuitenkin ilmaisee tukensa aloitteen tavoitteille ja linjaa, että sen edustajat yhtiöiden hallintoelimissä toimivat suhtautuvat myönteisesti Palokin koskien ennallistamiseen, edellyttäen, että menetykset kompensoidaan laitoksen omistajalle valtion toimesta täysimääräisesti.

Toimivalta	Hallintosääntö 85 §
Esittelijä	Vt. kaupunginjohtaja Hämäläinen Markus
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa selostusosan mukaisen vastauksen kuntalaisaloitteeseen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Kuntalaisaloitteen tekijä (Kuntalaisaloite.fi -palvelun kautta)
Toimenpiteet	Kaupungin yhtiökokousedustaja